

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 4 2 T 5 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

GASTRONOMIJA IN TURISTIČNE STORITVE

Izpitna pola

Četrtek, 29. avgust 2024 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

*Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, ravnilo ter
numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.
Kandidat dobi konceptni list in ocenjevalni obrazec. Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalni obrazec in na konceptni list.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 15 krajših nalog, drugi del pa 8 strukturiranih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50, od tega 20 v prvem delu in 30 v drugem delu. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko naredite na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 2 strani (17–18), od tega 1 prazno.

Prazna stran

1. DEL

Obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. Med stalne stroške v podjetju uvrščamo

- A strošek porabe vode.
- B strošek porabe živil.
- C strošek porabe plina.
- D strošek zavarovanja.

(1 točka)

2. Koliko mora biti najmanj stara oseba v Sloveniji, da lahko ustanovi podjetje kot s. p. (samostojni podjetnik)?

- A 18 let.
- B 21 let.
- C 15 let.
- D 17 let.

(1 točka)

3. V bilanci stanja podjetja je prikazana vrednost

- A plačanih obresti za prejeta posojila.
- B prejetih dividend.
- C zalog pijač.
- D plač zaposlenih.

(1 točka)

4. Turistična taksa je prihodek

- A gospodarske zbornice.
- B občine.
- C hotela.
- D države.

(1 točka)

5. Glikemični indeks živila pove

- A koliko sladkorja vsebuje živilo.
- B kako hitro zaužiti ogljikovi hidrati povečajo količino sladkorja v krvi v primerjavi s čisto glukozo oziroma belim kruhom.
- C kakšno je razmerje med nasičenimi in nenasičenimi maščobnimi kislinami v živilu.
- D kakšna je energijska vrednost živila.

(1 točka)

6. Pridelki oziroma živila z zaščiteno geografsko označbo
- A so po svojih specifičnih lastnostih boljši od istovrstnih kmetijskih pridelkov oziroma živil ter pozitivno odstopajo od minimalne kakovosti, če je ta predpisana.
 - B so pridelani in predelani na določenem geografskem območju, katerega ime nosi proizvod.
 - C so pridelani ali predelani na določenem geografskem območju, katerega ime nosijo.
 - D so pridelani v skladu z ekološkim načinom pridelave.
- (1 točka)
7. Katera jed/izdelek vsebuje največ beljakovin?
- A Vrtanek.
 - B Masovnik.
 - C Dödöle.
 - D Trnič.
- (1 točka)
8. Kateri izmed naštetih strokovnih izrazov ustreza naslednji trditvi: »Gost pride v hotel brez predhodne rezervacije in želi sobo.«?
- A Check in.
 - B Follow up.
 - C Walk in.
 - D Giveaway.
- (1 točka)
9. Nekdanjo železniško povezavo med Trstom in Porečem, ki je danes kolesarska pot, imenujemo
- A Benečanka.
 - B Parenzana.
 - C Šavrinka.
 - D Partizanka.
- (1 točka)
10. Kaj je kartuzija?
- A Samostan katoliškega reda.
 - B Romarsko središče.
 - C Meniški red.
 - D Muzej na prostem.
- (1 točka)

11. K naštetim kulturnim znamenitostim napišite kraj, v katerem je znamenitost. Izbirajte med:

<i>Maribor</i>	<i>Ptuj</i>	<i>Novo mesto</i>	<i>Celje</i>	<i>Velenje</i>	<i>Koper</i>	<i>Nova Gorica</i>	<i>Ljubljana</i>
----------------	-------------	-------------------	--------------	----------------	--------------	--------------------	------------------

Lent _____

Emonec _____

vrata Mude _____

Knežji dvorec _____

(2 točki)

12. V prvem stolpcu v preglednici so našeta zavarovana območja Slovenije. V ustreznem stolpcu preglednice z X označite vrsto/kategorijo zavarovanega območja.

Zavarovano območje	Vrsta/kategorija zavarovanega območja			
	Naravni spomenik	Naravni rezervat	Krajinski park	Regijski park
Kolpa				
Kozjanski park				
Zelenci				
Dovžanova soteska				

(2 točki)

13. Naštete zvrsti vina razdelite glede na območje pridelave (vinorodno deželo) tako, da ime vina vpišete v ustreznem stolpcu preglednice.

<i>ljutomerčan</i>	<i>sremičan</i>	<i>kraševec</i>	<i>ritožnojčan</i>
--------------------	-----------------	-----------------	--------------------

Podravje	Posavje	Primorska

(2 točki)

14. V preglednici je opis štirih žganih pijač. V prazno polje desno od opisa vpišite ime pijače. Izbirajte med:

rum viljamovka gin vodka travarica konjak (cognac) viski (whisky, whiskey)

Opis	Ime žgane pijače
žgana pijača, pripravljena z destilacijo fermentirane drozge ječmena in rži z dodatkom brinovih jagod oziroma izvlečka brinovih jagod	
staran vinski destilat iz francoske pokrajine Charente	
aromatično sadno žganje, destilat fermentiranih hrušk	
brezbarvna žgana pijača nevtralnega okusa, proizvedena z destilacijo fermentirane mešanice žit in krompirja	

(2 točki)

15. Obkrožite besedo ob poševnici, da dobite pravilno trditev.

Komanditna družba, k. d., je **osebna** / **kapitalska** gospodarska družba.

Delniška družba, d. d., je **osebna** / **kapitalska** gospodarska družba.

Družba z omejeno odgovornostjo, d. o. o., je **osebna** / **kapitalska** gospodarska družba.

Družba z neomejeno odgovornostjo, d. n. o., je **osebna** / **kapitalska** gospodarska družba.

(2 točki)

2. DEL

1. Preglednica prikazuje podatke o ustvarjenih prihodkih in odhodkih restavracije Biser, d. n. o., v izbranem poslovnem obdobju.

Prihodki in odhodki	Vrednost v EUR
Vrednost prodaje jedi in pijač	120.000
Bruto plača zaposlenih	35.000
Stroški storitev	8.000
Amortizacija	30.000
Materialni stroški	50.000
Obresti za prejeta posojila	2.000
Prejete pogodbene kazni	500
Primanjkljaj pri inventuri	100

- 1.1. Sestavite izkaz poslovnega izida za restavracijo Biser, d. n. o., tako, da v preglednici pravilno razvrstite prihodke in odhodke ter njihovo vrednost.

Izkaz poslovnega izida za restavracijo Biser, d. n. o.	
Odhodki	Prihodki
Poslovni odhodki	Poslovni prihodki
Finančni odhodki	Finančni prihodki
Drugi odhodki	Drugi prihodki
Poslovni izid	Poslovni izid

(4 točke)

- 1.2. Izračunajte poslovni izid restavracije Biser, d. n. o.

Izračun:

Rezultat: _____

Poimenujte izračunan poslovni izid in ga vpišite v zgornjo preglednico na pravilno stran poslovnega izida.

(2 točki)

2. V motelu je 10 zaposlenih delavcev v decembru ustvarilo 52.000 EUR prihodkov in 40.000 EUR odhodkov.

2.1. Izračunajte kazalec ekonomičnosti poslovanja motela v decembru.

Izračun:

Rezultat: _____

Na podlagi izračunanega rezultata obkrožite besedo ob poševnici, da dobite pravilno trditev.

Motel je decembra posloval z **dobičkom** / **izgubo**.

Predlagajte dva ukrepa, s katerima bi povečali ekonomičnost poslovanja motela.

(3 točke)

2.2. Izračunajte vrednostno produktivnost dela motela v decembru.

Izračun:

Rezultat: _____

(1 točka)

2.3. Razložite, kaj pomeni, da je na določen dan kazalec likvidnosti poslovanja v motelu znašal 0,5.

Navedite dva dejavnika, ki vplivata na likvidnost poslovanja v motelu.

(2 točki)

3. Gospod Novak je visok 187 cm. Zdravnik mu je na zdravniškem pregledu izračunal ITM 29,1 in izmeril obseg pasu 103 cm.

3.1. Izračunajte gospodovo telesno maso. Rezultat zaokrožite na celo število.

Rezultat: _____ kg

(1 točka)

- 3.2. Povišana telesna masa je eden od dejavnikov tveganja za pojav različnih bolezni. Navedite dve bolezni oziroma skupini bolezni, ki sta povezani s povišano telesno maso.

(1 točka)

- 3.3. Med naštetimi jedilniki obkrožite črko pred tistim jedilnikom, ki je najprimernejši za gospoda, če upoštevate njegovo prehransko stanje. Svojo izbiro utemeljite.

- A kremna grahova juha, frika, polenta, popečena na oljčnem olju, radič v solati, kobariški štruklji z zabelo
- B goveja juha z rezanci, leteči žganci, pražen krompir, zelena solata, medena potica
- C bistra zelenjavna juha, fantovska pečenka, kuhan krompir v kosih, regratova solata, pečena jabolka

Utemeljitev: _____

(1 točka)

4. Stročnice so pomembna sestavina zdrave prehrane.

4.1. V preglednici je napisana energijska in hranilna vrednost različnih vrst zelenjave. Vrednosti v preglednici veljajo za 100 g živila.

VRSTA ZELENJAVE	Energijska vrednost (kJ)	Ogljikovi hidrati (g)	Maščobe (g)	Beljakovine (g)
1	173,8	9,2	0,0	0,8
2	83,2	3,6	0,0	0,9
3	927,8	34,7	1,6	16,2
4	133,2	5,5	0,0	2,1
5	58,4	2,6	0,0	0,8

(Prirejeno po: <http://opkp.si/>. Pridobljeno: 20. 2. 2021.)

Napišite številko vrstice v preglednici, v kateri sta zapisani energijska in hranilna vrednost suhega fižola v zrnju.

(1 točka)

4.2. Zakaj v veganski prehrani priporočamo redno uživanje stročnic?

(1 točka)

4.3. Navedite dve narodni jedi, ki vsebujeta fižol v zrnju.

(1 točka)

5. Oglejte si slike 1, 2, 3 in 4 in rešite naloge.

Slika 1

(Vir: <https://odprtakuhinja.delo.si/kroznik/oblike-in-poimenovanja-polnjenih-testenin/>.
Pridobljeno: 23. 2. 2021.)

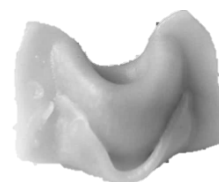
Slika 2

(Vir: <https://odprtakuhinja.delo.si/kroznik/oblike-in-poimenovanja-polnjenih-testenin/>.
Pridobljeno: 23. 2. 2021.)

Slika 3

(Vir: <https://www.sregisa.com/arros-pastes-farines-i-llegums/pasta-farcida/>.
Pridobljeno: 23. 2. 2021.)

Slika 4

(Prirejeno po: <https://www.dobroinzdravo.si/p351-1610/>.
Pridobljeno: 23. 2. 2021.)

5.1. Napišite številko slike, na kateri je idrijski žlikrof.

(1 točka)

5.2. Ali lahko idrijske žlikrofe vključimo v ovovegetarijanski jedilnik? Pojasnite odgovor.

(1 točka)

5.3. Poimenujte jed iz ovčjega (koštrunovega) ali zajčjega mesa in zelenjave, ki jo pogosto postrežejo z idrijskimi žlikrofi.

(1 točka)

6. Domače obrti so se razvile predvsem v krajih, kjer kmetovanje ni prineslo dovolj zaslužka.

6.1. Poimenujte predmet domače obrti, ki je na sliki 5 v barvni prilogi, in domačo obrt, v okviru katere se predmet izdeluje.

Predmet: _____

Domača obrt: _____

(2 točki)

6.2. Za katero slovensko pokrajino je značilna domača obrt, v okviru katere se izdeluje predmet na sliki 5 v barvni prilogi?

(1 točka)

6.3. Poleg domače obrti, ki ste jo navedli v nalogi 6.1., napišite še tri domače obrti, ki so bile v preteklosti razširjene na Slovenskem.

(1 točka)

7. Slika 6 v barvni prilogi prikazuje Zgornjo Savinjsko dolino.

7.1. Del katere pokrajine je alpski del Zgornje Savinjske doline? Obkrožite pravilen odgovor.

Karavanke

Julijske Alpe

Kamniško-Savinjske Alpe

(1 točka)

7.2. V zgornjem delu Zgornje Savinjske doline segata pod Grintovce Matkov in Robanov kot. Napišite, katero reliefno obliko tudi imenujemo kot.

(1 točka)

7.3. V Zgornji Savinjski dolini je tudi primer oblikovane narave. Kraj, v katerem je, je na sliki 6 v barvni prilogi označen s črko A. Poimenujte kraj in primer oblikovane narave v tem kraju.

Kraj A: _____

Primer oblikovane narave: _____

(1 točka)

8. Za zaposlene v recepciji je pomembna urejena zunanost.

8.1. Napišite štiri pravila urejenosti za zaposlene v recepciji.

(1 točka)

8.2. Zakaj je pomembna urejenost zaposlenih v recepciji?

(1 točka)

Prazna stran

Prazna stran

Barvna priloga (k Izpitni poli – Gastronomija in turistične storitve)**Slika 5**

(Vir: <https://.../rokodelski-izdelki/>. Pridobljeno: 19. 2. 2021.)

Slika 6

(Prirejeno po: <https://media.preziusercontent.com/converted/8/3/0/c54c5118022b2bb8ef915c70f646421c58aa3.jpe>. Pridobljeno: 25. 2. 2021.)

Prazna stran